

Mellentiniowie ze Starzyna i Linówka

Edward Rymar

Pyrzyce

erymar@interia.pl

Abstrakt

Tekst omawia rodowód rodziny rycerskiej Mellentin w księstwie pomorskim i brandenburskiej Nowej Marchii od połowy XIII w., z pełną prezentacją linii z lennem we wsiach: Starzynie (Woltersdorf) zwanym Starzycami (na dawnym Pomorzu) i Linówko (Klein Lienichen) (w Nowej Marchii) do końca XVI w.

Abstract

The text is about the lineage of the Mellentins family of knights in the Duchy of Pomerania and New March with full presentation of the lineage with villages held in fee: Starzyn (Woltersdorf) called Starzyce (in former Pomerania) and Linówko (Klein Lienichen) (in New March) until the end of the 16th century.

Słowa kluczowe

ród rycerski, Mellentin, Starzyn (Woltersdorf), Linówko (Klein Lienichen), pow. Stargard

Keywords

lineage of knights, Mellentin, Starzyn (Woltersdorf), Linówko (Klein Lienichen), District Stargard

Mellentiniowie (Melentin, Mellentyn, Mollentin?, od XVIII w. Mellenthin) to ród rycerski znany na Pomorzu i w Nowej Marchii od 1250 r., kiedyś wielce rozrodzony¹, istnieje do dziś głównie w Niemczech w osobach przedstawicieli głównej linii, do końca XVIII w. posiadającej majątek Woltersdorf, dziś Starzyn² koło Chociwła.

Dzieje rodu były przedmiotem badań, prowadzonych zwykle z inspiracji jego przedstawicieli. Na ich pierwszy ślad natrafiamy w Archiwum Państwowym w Szczecinie. W zespole *Rękopisy i Spuścizny* znajduje się kilka kart zawierających wypisy źródłowe i tabliczki genealogiczne, spisane w XVIII w. (po 1766 r.) być może ręką Albrechta Elzowa lub Joachima Steinbrücka. W połowie XIX w. przeglądu źródeł, po bardzo jeszcze pobieżnej kwerendzie archiwalnej, dokonał Julius Theodor Bagmihl do swego wielkiego herbarza szlachty pomorskiej. Historią swego rodu interesował się Xaver Edmund Karl v. Mellenthin (1827-1915) z linii starzyńskiej wtedy na Złocieńcu,

¹ Krótko o pochodzeniu też niedawno Guzikowski 2013, 245.

² W *Katalogu zabytków powiatu stargardzkiego* miejscowość nosi błędną nazwę Starzyce - Majewski 2010, 187.

kuzyn Nestora Henryka na Czaplinku. Xaver zorganizował 8 marca 1869 r. zjazd rodzinny w Kostrzynie z okazji chrzcin swej córki. Zdołał wtedy doprowadzić do założenia fundacji rodowej, wkrótce oficjalnie zarejestrowanej. Jednym z zadań fundacji było spisanie dziejów rodu. Podjął się tego Xaver z pomocą kuzyna Antoniego Alberta Adolfa (1847-1913) syna Nestora Henryka, studenta prawa w Szczecinie (1873-1876). Wtedy to podwaliny pod badania położył wytrawny archiwista szczeciński Robert Klempin. Na zlecenie rodu wykonał on datowaną 4 marca 1869 r. tablicę genealogiczną rodziny z opisem. Jego *Stammtafel* Mellentinów znam z drugiej ręki, z publikacji z 1934 r., o której niżej. Klempin nie znał jednak wszystkich źródeł z XIV-XV w., zwłaszcza dotyczących Mellentinów z Nowej Marchii. Wreszcie w 1934 r. rodzina doczekała się monografii wykonanej przez Xavera i Antona. Po uzupełnieniu o generacje współczesne wydał ją w Berlinie syn Antona – Kurt Herbert (1885-1968). Studium nie jest obecnie dostępne w bibliotekach, było bowiem rozprawdzone tylko wśród członków rodziny. Korzystałem z fotokopii, miejscami nieczytelnej. Studium prezentuje solidną kwerendę źródłową, w tym nieosiągalne dziś zasoby archiwów rodzinnych³. Impulsem do zajęcia się tym rodem były wizyty w Pyrzycach Karla-Heinza von Mellentin z Hanoweru, przedstawiciela linii starzyńskiej, który w 1994 r. pragnął odwiedzić z synem Mielęcina pod Pyrzycami, Starzyn, Linówko, Długie, Głębokie, Niepołcko, Równe, Złocieniec, Chociwel i inne dawne rodowe posiadłości. Zgromadzone wówczas materiały częściowo wyzyskano już w publikacji o Mellentinach średniowiecznych⁴.

Zanim przejdziemy do prezentowania rodowców ze Starzyna – już głównie nowożytnych - wpieryw nieco o pomorskim początku i pochodzeniu rodu. Pierwszy znany przedstawiciel, zapewne też przodek rodu, Herman *de Melentin*, bez wątpienia z Mielęcina (do 1945 r. Mellentin), wsi pod Pyrzycami, wystąpił 12 czerwca 1250 r. jako świadek czynności księcia Barnima I w Pyrzycach wśród rycerzy, jako jego wójt (*advocatus*) pyrzycki, a nieco niżej jeszcze inny Herman, nie pasowany na rycerza (*famulus*). Książę regulował wtedy stan własności kościoła NMP w Pyrzycach sprowadzając na Stare Miasto zakonnice reguły św. Augustyna z Wulfinghausen w diecezji Hildesheim⁵. Rycerz Herman był wójtem krajowym pyrzyckim, okręgu administracyjnego utworzonego przez Barnima w trakcie przechodzenia na system prawa lennego w dawnej kasztelanii pyrzyckiej. W 1250 r. był zapewne już osobą w podeszłym wieku, urodzoną na przełomie XII/XIII w., skoro obok niego wystąpił Herman z Mielęcina, może już dorosły syn. Urzędu nie sprawował 14 kwietnia 1253 r., kiedy to świadkiem czynności Barnima był wójt pyrzycki Stefan. Prawdopodobnie zmarł przed tym terminem⁶.

Melentinowie pochodzili z Niemiec. Przemawiają za tym imiona, także w późniejszych generacjach (Ludolf/Ludeke, Henryk, Eberhard). Herman nie przeniósł zatem do nowej ojczyzny na Pomorzu swego rodowego nazwiska lecz

³ APS RiS 540; Bagmihl 1855, 76-80; GGT 1892, 566n.; GGT 1898, 568-578; FM 1934.

⁴ Rymar 2000, 33-48; 2011, 135-158.

⁵ PUB I, nr 517.

⁶ PUB I, nr 566. Wójt Stefan bez określenia terytorium, wystąpił już w 1249 r.

przyjął je od nowej siedziby. Zdaniem Adolpha Friedricha Riedla pochodził z diecezji Halberstadt; Robert Klempin postawił na okolice Hanoweru lub Brunszwiku bowiem z tamtych stron, z założonego w 1225 r. klasztoru w Wulfinghausen (koło Eldagsen na pld. od Hanoweru, Kreis Springe) pochodziły sprowadzone ok. 1250 r. do Pырzyc augustianki/kwintynki. Także inne rycerstwo grodowe pyrzyckie (jak v. Schöning, v. der Leine) z tamtych stron pochodziło⁷. Z księstwa brunszwickiego zdaje się też pochodzić rodzina rycerska Luthardeshausen, która w 1337 r. posiadała wraz z Mellentinami lenno w Mielęcinnie. Wieś Mielęcino pojawia się w źródłach wraz z Hermanem w 1250 r., bezpośrednio w 1337 r.

Herman II syn, a może bliski krewny wójta Hermana I, wystąpił 6 sierpnia 1255 r. na końcu listy świadków, po rycerzach z okolic Pырzyc, przy nadaniu wsi Brzezin pyrzyckim augustiankom⁸. Był rycerzem grodowym pyrzyckim lub pełnił również jakieś funkcje administracyjne. Przy czynności biskupa kamieńskiego Hermana dokonanej w Wierzbnie nad Miedwiem 5 kwietnia 1274 r., na rzecz rajców Maszewa, wśród świadków po duchownych wystąpił rycerz Henryk de Melentin, poprzedzony m.in. przez Degenharda de Lentein (tj. z Letnina), Jana de Letenin⁹. Kiedyś po 1255 r. ziemia lipiańska z Mielęcinnem, Letninem stała się posiadłością biskupa, co tłumaczy obecność tych rycerzy w Wierzbnie. Od 1276 r. panami lennymi Henryka stali się margrabiowie brandenburscy, którzy wykupili ziemię lipiańską od biskupa Hermana. Ci w Strzelcach wystawili 17 września 1286 r. dokument fundacyjny dla nowego opactwa cystersów w Bierzwniku w obecności okolicznych rycerzy, w tym i naszego Henryka, jest więc możliwe, że to drugi syn Hermana I urodzony ok. 1220 r. lub syn Hermana II, ur. ok. 1240-1250 r.¹⁰ W XIV-XV w. Mellentinów spotykamy w rejonie Strzelec i Dobiegniewa. Henryk być może posiadał więc lenno w tym rejonie. Być może jakiś związek z tym rodem ma jezioro Mielęcino (Mellentin See) koło wsi Chłopowo. Od niego, pośrednio od „Mielęcinnów”, bierze tam obecnie nazwę polską osada Mielęcino (dawniej Marienhof).

W 1319 r. władzę w Nowej Marchii, w związku z wymieraniem w Brandenburgii dynastii askańskiej, przejął Warcisław IV wołogoski, dopuszczając od 1320 r. do współrządów Ottona I szczecińskiego. Obydwaj musieli toczyć wojny z konkurentami na wschód (Polska, Piastowie śląscy) i na zachód (Meklemburgia, książę saski Rudolf) od Odry. Ich marszałek i podskarbi Wedego I v. Wedel w 1321 r. zarejestrował koszty wojenne poniesione przez kilkudziesięciu podkomendnych rycerzy. Wśród nich wymieniono Ludolfa i Hen(ninga?) de Melentin, wobec których książęta byli zadłużeni na 22 talenty z powodu przebywania w niewoli w Prenzlau. Byli to zapewne panowie z Mielęcina skoro po nich wymieniono Wedego de Luthardeshausena, z rodu, który w 1337 r. wraz z Mellentinami miał lenno w Mielęcinnie. Do tego po nich wymieniono jeszcze Everarda tj. Eberharda de Melentin.

⁷ Riedel 1867, 46; Klempin 1865, XLII; Kratz 1865, 314; FM 1934, 29; więcej zob. Rymar 2000, 33n.

⁸ PUB II, nr 612.

⁹ PUB II, nr 988.

¹⁰ CDB I, XVIII, 3. Za syna Hermana I uznał go R. Klempin - Klempin, 1869.

Z zapiski wynika, że pozostawali w opancerzonej służbie konnej¹¹. Wymienienie aż trzech Mellentinów w służbie Wedegona I pozwala na stawianie tezy, iż pozostawali w zależności majątkowej od Wedłów z Krzywnicy, zatem mogli już wtedy mieć lenno w Starzynie.

Nieletni zrazu, nowy margrabia brandenburski Ludwik Starszy z bawarskich Wittelsbachów, od 1323/1324 r. wypierał z Nowej Marchii książąt pomorskich. W toku tych walk, 20 sierpnia 1325 r., jak doniósł *Rocznik kołbacki*, jacyś „synowie Mellentyna” zrabowali konie w grangiach cysterskich w (Starym) Przylepie i zaginionej „Gardzicy” (obie w ziemi stargardzkiej, dziś gm. Warnice), mszcząc się za swego brata, mnicha z Kołbacza, objętego klątwą cystersów¹². Przyjmuje, że to mogli być ci bracia, kuzyni Eberharda, synowie Henryka albo Hermana III, a tego utożsamimy z Hermanem mającym w Mielęcinie 10 łanów lennych wedle *Księgi Ziemskiej* z 1337 r. Napastnicy mogli pozostawać w służbie lennej u Wedłów z Krzywnicy, atakujących wtedy wraz z rodowcami z Nowej Marchii księstwo szczecińskie z powodu roszczeń finansowych wobec książąt. Podobnie przecież Wedlowie z Korytowa w 1326 r. splądrowali majątki cystersów koło Pырzyc¹³.

Już wtedy możemy liczyć się z posiadaniem przez ród lenna w Starzynie. Ludolf de Mellentin wystąpił wszak 12 marca 1338 r. wśród świadków potwierdzenia, przez Wedegona III i Henninga Wedłów, praw miejskich dla Chociwła, nadanych przez ich ojca Wedegona II (zmarł po 1324 r., przed 1335 r.). Obok Ludolfa świadkami czynności byli: Jakub Krummel, Henryk Klockow, Henning Spening¹⁴. Drobnorycerskie rody Krummel i Klockow są znane jako klienci Wedłów, Späningowie do 1339 r. posiadali z Wedłami miasteczko Bobolice. Wiemy, że Mellentinowie posiadali lenno (tzw. Afterlehn) otrzymane od Wedłów krzywnicko-chociwelskich (lenników biskupów kamieńskich) we wsi Woltersdorf (dziś Starzyn) na pld.- wsch. od Chociwła, w obszarze księstwa pomorskiego, co źródłami daje się udokumentować dopiero od XV w. W takim razie w 1338 r. spotykamy pierwszy pewniejszy ślad zależności rodu od tej linii Wedłów.

Pogląd, że Ludolf (Ludek) był pierwszym znanym posiadaczem lenna w Starzynie walnie wzmacnia herb rodu w oknie tamtejszego kościoła, istniejący do renowacji z 1873 r. Herb znany z odrysu posiada dwa człony, z których lewy był herbem Mellentinów i zawierał napis: „Luedke Mellentin”, co można odnieść tylko do Ludolfa I z 1338 r. Był to więc patron kościoła. Może nabył też pobliskie Linówko kilka kilometrów na zachód od Inśka, już w Nowej Marchii. Urodzony ok. 1300 r. (syn Hermana III?) to być może Ludolf często występujący w ziemi strzeleckiej do ok. 1370 r.¹⁵, ale z lennami rozrzuconymi po Nowej Marchii i Pomorzu.

Pomijam tu przekazy pozwalające powiązać Mellentinów w XIV-XV w. z okolicami Pырzyc, Myślborza, Strzelec, ze Szczecinem, odsyłając do przywoływanych wyżej

¹¹ PUB VI, 83, nr 3560; FM 1934, 35.

¹² PUB I, 487.

¹³ Więcej Rymar 2011, 140.

¹⁴ CDB I, XVIII, 112; FM 1934, 14, 35; Klempin 1869.

¹⁵ Po szczegóły odsyłam do rozprawy *Ród rycerski* (Rymar 2011, 142n).

swych wcześniejszych rozpraw o Mellentinach. Okruchy źródłowe nie pozwalają jeszcze w sposób klarowny prowadzić ich najstarsze linie rodowe, a więc i wskazać na bezpośrednich przodków tych ze Starzyna i Linówka, zwłaszcza skoro lenna trzymali wszyscy zapewne na zasadzie „wspólnej ręki”.

W 1402 r. brak Mellentynów wśród rycerstwa składającego hołd krzyżakom, nabywcom Nowej Marchii, ale chyba dlatego, że byli lennikami cystersów bierzwnickich i Wedłów chociwelskich. W Nowej Marchii znany jest Szymon (I) (lata 1410-1411), Mikołaj/Claus (lata 1414-1422, 1454)¹⁶ przedstawiciel linii żyjącej w okolicy Strzelec, syn lub wnuk Ludolfa (I lub II). Żył też od pocz. XV do XVIII w. linia Mellentynów w Rokitach i Łozicach (gm. Kozielice) w księstwie szczecińskim, którą tu zajmować się nie możemy. Pierwszymi jej znanymi przedstawicielami byli bracia Piotr I i Henning (II lub III) znani z lat 1415-1417¹⁷.

Przed soltysem i ławnikami miasta Chociwła stanął się 1 maja 1423 r. Henning Mellentyn w sprawie publicznego oświadczenia o sprzedaży morgi ziemi na „Chmielowych Bagnach” (Hopfenbruch). Był więc zasiedziały w okolicy, zatem tylko w Starzynie, zresztą i później Hopfenbruch znany jest na polach właśnie tej wsi¹⁸. W XVIII w. przedstawiciele linii starzyńskiej twierdzili, że ich przodkowie posiadali Łozice „do wspólnej ręki” z przedstawicielami wymierającej wtedy linii łozickiej. To upoważnia do przypuszczenia, że w XV w. istniał ciągle jeden pomorski pień rodowy, a rodzina szczecińska pochodziła z pomorskich Łozic i Starzyna. W takim razie ten Henning III, uważany za przodka linii na Łozicach, zapewne syn Simona II i przedstawicielki rodu rycerskiego von Broker (de Palude), był rajcą Szczecina (1431 r.) i burmistrzem tego miasta (1442-do śmierci w 1450), ożenionym z burmistrzanką Tilsie, z rodu rycersko-miejskiego Wobberminów¹⁹.

Jego syn Joachim (II) był patrycjuszem Stargardu (rajca do 1465 r.). W 1459 r. sprzedał augustianom stargardzkim 5 łanów, zabudowania i dochód z karczmy w Skalinie²⁰ i ten związek z okolicami Stargardu pozwala zaliczać go do linii starzyńskiej. Pozostając w związkach ze Szczecinem i okolicami (w 1459 r. otrzymał lenno w Starym Czarnowie, zakupił część Warszowa pod Szczecinem) był od 1464 r. do śmierci w 1468 r. rajcą Szczecina²¹. Z Adelajdą, rycerską córką Rudolfa von Dosse, burmistrza Szczecina, miał synów: Ewalda I, Hipolita, Joachima III, może też mało znanego Hermana IV. Ten ostatni 9 grudnia 1486 r. stanął przed sądem w Chociwlu procesując się z Mikołajem Balke²².

Ewald I w dniu 1 lutego 1494 r. z Małgorzatą (żona, siostra?), Joachimem, Hipolitem, prezentował nowego wikarego jako opiekun (patron) ołtarza w kościele

¹⁶ Repertorium 1895, nr 257, 268, 450; CDB 2, IV, 483; Rymar 2011, 144n.

¹⁷ Rymar 2011, 145; FM 1934, 43, 45 (1415 r.); Repertorium 1895, nr 387, 401, 378, 380, 392-393; Grotefend 1923, nr 1054, 1063.

¹⁸ Lemcke 1882, 23, nr 66.

¹⁹ Rymar 2000, 38n.

²⁰ Hoogeweg 1924, 294; FM 1934, 58.

²¹ Sello 1903, nr 160; FM 1934, 60.

²² Lemcke 1882, 37, nr 67. Miał on być pierwszym przedstawicielem rodu na Linówku (FM 1934, 59), ale nie przytoczono jakiegokolwiek przesłanki źródłowej.

parafialnym w Chociwlu pozostającym pod patronatem Wedłów²³. Ołtarz ufundowała wcześniej ich rodzina, zatem przynależność wszystkich do linii starzyńskiej nie podlega już dyskusji. Wraz z Hipolitem i Achimem (Joachimem) otrzymał w 1504 r. od księcia Bogusława X list lenny obejmujący Starzyn i 6 łanów w polach opuszczonej osady Karstenhagen²⁴ (potem Cashagen, dziś Kozy). W takim razie nie utrzymywało się nad nimi zwierzchnictwo Wedłów, skoro książę ich pomija. Ewald jako pan na Starzynie wystąpił w roli świadka przy nadaniu dochodu dla kościoła w Stargardzie przez Joachima von Schmiedeberg ze Ściennego (lata 1512, 1513), był z Joachimem III w ratuszu chociwelskim przy układzie tamtejszego burmistrza z pasierbem (1514 r.), ze szlachcicem von Petersdorfem ze Ściennego i Schmedebergiem ze Storkowa (również koło Ińska) obecny przy czynności Melchiora von Wedel z Krzywnicy, Jaspera Petersdorfa ze Ściennego (1515 r.); obok Dusera von Roden z Runowa i Hermana Vageta z Sadelberga (wieś nie otrzymała polskiej nazwy urzędowej, wospolicie zwana Sątyrzem I) w 1519 r. przy nadaniu Vivigenza von Wedel dla stargardzkiego kościoła²⁵. Wedle matrykuły wojskowej pomorskiej z 1523 r. wraz z Hipolitem Ewald zobowiązany był do lennej rycerskiej służby konnej²⁶.

Hipolit wystąpił też wśród mieszczan Stargardu (lata 1513, 1515). Zachował się jego układ małżeński z 13 października 1517 r. ze szlachcianką Katarzyną von Brüsewitz, której książę Bogusław V zatwierdził majątek wdowi w Starzynie w postaci opłat pobieranych od wskazanych imiennie chłopów²⁷.

Syn Joachima II Joachim III *de Nova Stargardia* został 4 lutego 1498 r. wymieniony jako student teologii uniwersytetu w Rostoku²⁸; jako duchowny jest zapewne identyczny z ostatnim prepozytem klasztoru cysterek w Marianowie. Mógł nim zostać najwcześniej w 1513 r., był nim w 1525 r., miał wprowadzać tam luteranizm i żyć w 1540 r.²⁹. Tytuł „Her” odpowiadający łacińskiemu „dominus” przy Joachimie świadku w 1514 r. w chociwelskim ratuszu (zob. wyżej) jest wskazówką, że była to osoba duchowna, co pozwala go identyfikować z późniejszym prepozytem marianowskim. Gdyby to jednak był Joachim III, musielibyśmy przyjąć, że studiował w wieku ponad 30 lat, skoro ojciec zmarł ok. 1468 r. W 1530 r. z Chociwla zbiegł przed zwolennikami luteranizmu Paul Klitzmann, pleban od 1489 r. i podobno wielki nieuk. Miał się udać do katolickiego prepozyta w Marianowie Achima Mellentina, który uczynił go wikarym w Goldbeck/Sulinie i Büche/Wiechow. Prepozyt ten ofiarował kościołowi w Marianowie złoty kielich z wygrawerowanym swym imieniem, przechowywany potem w Linówku jako rodzinna pamiątka. Wedle tradycji rodzinnej Joachim III (IV?) żonaty z Dorotą v. Köller z domu na Reckow, zatem z Rekowa, zmarł i pochowany został w Marianowie w 1536 r. i miał być przodkiem linii na Linówku³⁰.

²³ Klemplin 1859, nr 1039.

²⁴ Bagmihl 1846, 77.

²⁵ Heyden 1961, 175.

²⁶ Klemplin, Kratz 1865, 181.

²⁷ Kratz 1862, nr 389; FM 1934, s. 69.

²⁸ Hofmeister 1889, I, 287.

²⁹ Kypke 1885, 17 (tu zgon datowany na 1536 r.); Hoogeweg 1925, 116.

³⁰ GGT 1892, 574; TGM.

Nie znam jednak przekazu wskazującego na rodzeństwo (Ewald, Hipolit, Joachim) z prepozytem Joachimem i filiację. Funkcja duchowna i wierność do końca Kościołowi wyklucza jego małżeństwo i lenno w Linówku. Prawdopodobnie mamy tu do czynienia z informacjami dotyczącymi dwóch Joachimów. Według rodowej tradycji i dokumentów przodkiem linii na Linówku był pewien Jakub, który miał syna Joachima urodzonego w 1493 r. i zmarłego już w 1520 r. Ale w Linówku lennikiem Wedłów w 1515 r. był drobny szlachcic Janeke Mildenitz³¹, co jednak lenna Mellentinów nie wyklucza. Jak i kiedy doszło do wydzielenia linii Mellentinów na Linówku, nadal nie wiadomo.

Synem Ewalda I – wedle tradycji rodowej – miał być Kaspar II. W 1540 r. otrzymał list lenny na Karstenhagen (Kozy)³², kolejny w Stargardzie 31 stycznia 1575 r. od księcia Jana Fryderyka, w którym czytamy, że jego przodkowie posiadali Starzyn od poprzedników księcia, podobnie jak 6 łanów na polach opuszczonego Karstenhagen. Miał synów Ewalda II i Joachima IV (I)³³.

Joachim V (II) to zaś pierwszy znany z dobrych źródeł posiadacz lenna w Linówku (wtedy: Klein Lienichen). W 1564 r. przy opisie granicy pomorsko-brandenburskiej pola tej wsi graniczyły z polami wsi Okole (Wockuhl), jeziorem Okole, biegingy wzdłuż rzeki do łąki Mellentina, dalej do pól Kashagen, do potoku Linickenbeck, granicy pól pomorskiej wsi Biała Inńska (Ball) i do jeziora Linikische See, które w Nowej Marchii i do Joachima Mellentina należało³⁴. Mógł być ten Joachim synem prepozyta Joachima (III) jeśli ten po przejściu na luteranizm ożenił się. Wedle kościelnej kroniki z Okrza czy Lutkowa (wtedy Rehwinkel) pod datą 2 grudnia 1592 r. odnotowano zgon i pochówek żony Joachima, zmarłego w 1601 r. Miała to być Zofia von Bonin z Roseckow³⁵. Jeśli jednak synem ich był Herman (V), urodzony w 1553 r., wtedy Joachim (V) musiał żenić się najpóźniej w 1552 r., a urodzić najpóźniej około 1530 r. Wtedy też jego domniemany ojciec, były prepozyt Joachim, powinien żenić się najpóźniej około tego terminu, a więc w czasie gdy reformacja na Pomorzu dopiero kiełkowała. Nie jest też prawdopodobne by ojciec wystąpił w źródłach w 1494 r. (bo wtedy późniejszy prepozyt chyba wystąpił), zaś syn zmarł dopiero na początku XVII w. Uznam więc pochodzenie Joachima V za nieznanne.

Brandenburski spis lenn rycerskich z 1572 r. notuje posiadanie bez konsensu władcy 4 łanów (widocznie dodatkowo, zagarnięte chłopskie) w *Glinicke* – a więc w Linówku! – przez Krzysztofa i Henryka *de Mellendiene* oraz ich braci³⁶ [ze Starzyna?]. Obaj – wcześniejszym badaczom rodu nieznanymi – mogli być braćmi, ale i kuzynami. Skoro nie wymieniono Joachima (V), to można przyjąć, że to jego synowie, ale wtedy i data zgonu w 1601 r. jest podejrzana. Około 1580 r. Krzysztof wspomniany jako brat matki Oswalda i Ernesta v. Hindenburg synów Jakuba z Brzeziny (Falkenberg)

³¹ Heyden 1961, 174.

³² Klempin 1869, 15.

³³ FM 1934, 67.

³⁴ CDB I, XXIV, 301-303; FM 1934, 15-20.

³⁵ FM 1934, 70, 72.

³⁶ Ost 1939, 121.

koło Pelczyc³⁷ miał też być wspomniany z bratem Henrykiem, uczestniczyć w 1618 r. w szczecińskim pogrzebie księcia Filipa II, umrzeć w 1631 r.³⁸ Henryk miał wedle tradycji umrzeć w 1606 r., co też niewiarogodne skoro w 1608 r. wystąpił z młodszym (bratem?) Hermanem (V) jako lennik Wedłów z Ińska na Linówku³⁹. Dysponując nadal niezwykle skromnym materiałem źródłowym, zmuszony jestem pozostać przy tradycji rodowej, że Herman (V) to syn Joachima V, urodzony w 1553 r., zmarły w 1609 r., żonaty z Emergencją von Rexin z domu na (wsi?) Sapes⁴⁰. Zapewne to on, jako Herman z Roggow (Rogowa) był wśród Mellentinów z Łozic, Rokit, Starzyna, jako hołdujący księciu Barnimowi X, a więc posiadał lenno na Pomorzu⁴¹. Tradycja rodzinna Mellentinów zna też w 1597 r. wśród synów Joachima V Jakuba, zmarłego już w 1599 r.⁴²

Powróćmy do Starzyna. Wedle tradycji rodowej synem Kaspara II był Joachim IV, wspomniany w 1564 r., zmarły w 1599 r. Datę 1564 r. odrzucimy, bo na pewno odnosi się do Joachima V z Linówka, o czym wyżej. Istnienie tego Joachima dokumentuje jednak księga kościelna z Rehwinkel/Lutkowa, która pod dniem 25 marca 1596 r. notuje chrzest w Starzynie Ewalda (III), syna Joachima⁴³. Jest zatem możliwe, że to jego żona, a nie Joachima V z Linówka zmarła około 2 grudnia 1592 r., ale wtedy musielibyśmy przyjąć, że żenił się ponownie by mieć syna urodzonego w 1596 r. O Ewaldzie III nic dotąd więcej nie wiadomo. Zapewne zmarł młodo⁴⁴.

Więcej możemy napisać o urodzonym w 1554 r. Ewaldzie II, drugim synu Kaspara II. Tak został określony w liście lennym księcia Bogusława XIII z 1605 r. To widocznie bezimienny Mellentin ze Starzyna zobowiązany do konnej służby wojskowej w matrykule lennei wasali Wedłów z 1583 r. Dopisano tam, że od książąt pomorskich miał ponadto 6 łanów na opuszczonym polu Cashagen (w Kozach). Hołdował i otrzymywał listy lenne obejmujące Woltersdorf i Cashagen od książąt: Barnima X (7 kwiecień 1601 r.), Bogusława XIII (8 kwiecień 1605 r.), Filipa II (1608 r.), Franciszka (24 wrzesień 1618 r.), Bogusława XIV (26 wrzesień 1621 r.)⁴⁵. Ożeniony z Elżbietą z rodu Borków (II) z Brałęcina, uwiecznioną wraz z nim do 1869 r. na malowidle okiennym w kościele starzyńskim⁴⁶. Ewald zeznawał w 1620 r. w słynnym szczecińskim procesie oskarżonej o czary Sydonii von Borcke. Z nim to, swym wasalem, 15 stycznia 1625 r. zawarli w Bobrownikach koło Stargardu układ Wedlowie z Krzywnicy, Mielna i Chociwła, w sprawie zasad dzierżenia i odnowienia przez rodzinę lenna w Starzynie, przejęcia tego lenna przez Wedłów w przypadku wymarcia rodu. Ewald zmarł 13 kwietnia 1626 r.⁴⁷

³⁷ Plenske 1929, 61.

³⁸ Behr-Negendonck, Bohlen-Bohlendorf 1869, 269; FM 1934, 72.

³⁹ Eickstedt 1840, 249.

⁴⁰ GGT 1892, 574. Ewald II ze Starzyna był kuratorem nieletnich pasierbów (von Schnellen) Hermana z Linówka.

⁴¹ FM 1934, 68.

⁴² TGM.

⁴³ FM 1934, 70.

⁴⁴ FM 1934, 72. Wg TGM - ur. i zm. w 1596 r. (sic!) miał żonę Annę v. Wenkstein. Brak do tego źródeł.

⁴⁵ FM 1934, 68n.

⁴⁶ FM 1934, 86n. Borków z Brałęcina (dziś gm. Dolice), wasali Wedłów, nie należy mylić z Borkami z Łobza.

⁴⁷ Sello 1907, 201, 210; Berghaus 1868, 605 – jego zdaniem w Starzynie Mellentinowie nie byli jedynymi lennikami Wedłów,

Synami Ewalda II byli: Joachim VI urodzony 9 stycznia 1597 r. i Kaspar III ochrzczony 10 października 1591 r. Pierwszy wspominany do 1635 r. Ten drugi uczęszczał do Pedagogium w Szczecinie (1604 r.); jako *nobilis Stargardensis* odnotowany wśród studentów uniwersytetu we Frankfurcie nad Odrą (1606 r.) i w Marburgu (od 30 stycznia 1609 r.)⁴⁸. W lutym 1618 r. uczestniczył w pogrzebie księcia Filipa II⁴⁹. Jego syn Kaspar Joachim w piśmie do elektora brandenburskiego z 22 października 1665 r. dał wywód swych przodków: ojciec Kaspar, matka Urszula von Wolden, dziad Ewald, który z dziećmi miał przybyć na Pomorze Tylne, nabyć Starzyn od Wedłów, wykupić się u nich za tysiąc guldenów by zostać lennikami książąt. Z bratem Ewaldem Kaspar posiadał Starzyn i nabyte w lenno od joannitów ze Słońska 1 września 1620 r. Ulikowo koło Stargardu z 23 łanami chłopskimi, 8 zagrodnikami, karczmą, kuźnią i owczarnią (1626 r.)⁵⁰. Być może jego – bezmiennego Mellentina – dotyczy uwięzienie przez regiment księcia saskiego Albrechta i wykupienie wraz z pyrzyckimi panami v. Schöning, v. Wedel, v. Billerbeck, przez Krzysztofa v. Wedel za 400 reńskich guldenów⁵¹. Bracia zadłużyli się po zniszczeniach wojny trzydziestoletniej (rekwizycji przez wojska cesarskie). W 1634 r. zwrócili się do księcia Bogusława XIV z prośbą o zwolnienie Kóz (Karstenhagen) z lennych obciążeń. Prośbę pozytywnie rozpatrzono 30 stycznia 1635 r.⁵² W 1641 r. Kaspar utracił dobra i ledwie uszedł z życiem wraz z żoną i dziećmi. Mieszkał potem trzy lata w nędzy, u obcych. Po przejściu księstwa na Brandenburgię jego lenno 11 stycznia 1642 r. zostało wpisane do rejestru kamery elektorskiej w Kostrzynie. Żył jeszcze w 1647 r. Był przodkiem wszystkich nowożytnych linii rodowych oraz Mellentinów żyjących obecnie w Niemczech. My zajmujemy się nimi dopóki trzymali Starzyn, Linówko i Długie.

Do tego pokolenia starzyńskich Mellentinów wprowadzam hipotetycznie Michela wspomnianego w 1641 r. jako właściciel gospodarstwa chłopskiego w Starzynie⁵³ oraz Ewalda IV, który miał się urodzić w 1595 r.⁵⁴, bo w 1628 r. spotykamy się w matrykule podatkowej z pewnym Ewaldem, mającym w Starzynie 34 łany, młyn, pół kuźni i owczarni, a obok niego Henning, widocznie z linii na Linówku miał 14 łanów i drugą połowę kuźni, owczarni, a w takim razie to ślad trzymania lenn w Starzynie i Linówku na zasadzie „wspólnej ręki”.

Przechodząc do linii młodszej na Linówku, znamy potomstwo Hermana V. To Joachim VII (III) urodzony w 1587 r., zmarły w 1646 r., oraz Henning (VI) urodzony w 1590 r., widocznie współposiadał Starzyna (14 łanów, pół kuźni i owczarni) w 1628 r., zmarły w 1654 r., żonaty z Małgorzatą z wielkiego rodu Manteufflów z domu

bo część wsi do swego wymarcia w 1766 r. dzierżyli Kalsowowie, co powtórzono w *Katalogu zabytków* - Majewski 2010, 188. Jednak nie sposób tego odnieść do średniowiecza. Rodzina Kalsow z Kolobrzegu została wprowadzona do stanu szlacheckiego dopiero w 1635 r., miała dobra w Barzkowicach (1680 r.), Żukowie (1697 r.) koło Stargardu, w XVIII w. także w rejonie Reska i Gryfic - Ledebur 1855, 411.

⁴⁸ FM 1934, 70-72; Friedlaender 1893, 512.

⁴⁹ FM 1934, 71, za Behr-Negendonck, Bohlen-Bohlendorf 1869, 269.

⁵⁰ Berghaus 1868, 606; FM 1934, 71n, 76.

⁵¹ Plenske, Plöntzike 1934, 18.

⁵² FM 1934, 72.

⁵³ FM 1934, 71.

⁵⁴ FM 1934, 6.

„Tremin”⁵⁵ i widocznie chodzi o Gross Tarmen na płd. od Barwic, dziś Tarnino. Wedle tradycji rodowej synami Hermana V byli też: Piotr wspomniany w 1609 r., zmarły w 1612 r., oraz Piotr Krzysztof zmarły w 1632 r.⁵⁶

Kaspar III na Starzynie miał trzech synów. Reiner Jerzy trudnił się wojaczką dochodząc do rangi rotmistrza. Dopiero w 1654 r. zajął się zniszczonymi dobrami, także Ulikowem, które 1 grudnia otrzymał od joannitów. Nie żył w 1664 r. Dobra przeszły na brata⁵⁷ Kaspara Joachima urodzonego zapewne w 1641 r. (przez ojca 11 stycznia 1642 r. wspomniany, w 1702 r. miał 60 lat). Ten również opuścił zniszczone dobra i trafił do wojska. Podporucznik (1686 r.). W 1663 r. lub 1664 r. pisał do elektora prośbę w sprawie skasowania powinności lennych na rzecz Wedlów. W kolejnym liście z 22 września 1665 r. pisał o wykupieniu się ojca i dziada u Wedlów od powinności lennych za tysiąc talarów oraz o tym, że stali się oni lennikami książąt pomorskich. Ubiegał się dlatego o elektorski list lenny pisząc do elektora znów w 1666 i w 1689 r., kiedy to wymieniał jakiś opuszczony folwark (*wüste Feldmark*) *Streitfeld*. Zmarł w Starzynie 13 marca 1704 r. Żona Dorota Ilse von Manteuffel zmarła 30 października 1722 r.⁵⁸ Trzecim synem Kaspara III był Ewald V wspomniany w 1637 r. w matrikule Pedagogium szczecińskiego, zmarły w 1665 r.⁵⁹

Od tej pory mamy już coraz bardziej wiarogodne przekazy o rodzinie starzyńskiej na podstawie akt stanu cywilnego parafii oraz źródeł familijnych. Kaspar Joachim pozostawił:

1. Kaspara Wilke urodzonego w 1672 r. (w 1730 r. miał 58 lat), zmarłego w 1737 r., żonatego od 1716 r. z Ewą von Wussow (ur. 1694 r., zm. 1734 r.), ponownie już od 1735 r. z Heleną Ludwiką von Petersdorff (potem od 1 czerwca 1742 r. żona Ewalda Joachima von Kleist z Tychówka białogardzkiego);
2. Gustawa Henryka ur. ok. 1674 r., trzymanego 7 marca 1705 r. w areszcie kołobrzesckim;
3. Joachima Jürgena wspomnianego przez ojca w liście do elektora z 1689 r., zmarłego przed 1702 r.;
4. Franciszka Ewalda wzmiankowanego od 1689 r., w cesarskiej służbie wojskowej we Włoszech 1707 r. i 1708 r. (jeśli tak, to nie mógł zginąć w bitwie koło Turynu 7 września 1706 r.);
5. Dorotę Marię wspomnianą w 1724 r. i 1740 r. jako wdowę von Kleist⁶⁰.
Potomstwo i to liczne pozostawił tylko najstarszy Kaspar Wilke⁶¹:
 - a) Kaspar Henryk ur. 22 września 1717 r., od 1734 r. w służbie wojskowej, decyzją królewskiego sądu dworskiego otrzymał Starzyn w 1743 r.; landrat powiatu szadzko-pęzińsko-chociwelskiego. Od 5 listopada 1749 r. ożeniony z Zofią Ernestyną von Borcke (ur. 1734 r., zm. 7 maj 1773 r.).

⁵⁵ Berghaus 1868, 605; TGM; GGT 1892, 574.

⁵⁶ TGM.

⁵⁷ FM 1934, 73.

⁵⁸ FM 1934, 73-77.

⁵⁹ FM 1934, 78.

⁶⁰ FM 1934, 77, 82.

⁶¹ FM 1934, 79, 88-90.

- Zmarł 20 kwietnia 1781 r. w swym majątku Niepołcko koło Barlinka;
- b) Wilhelmina Ludwika Szarlotta ur. 5 lutego 1719 r., od 25 lutego 1743 r. żona Jana Daniela v. Muellera;
 - c) Ilsa Beata Eleonora ur. 6 marca 1720 r., zm. 1748 r.;
 - d) Joachim Karol ur. 15 marca 1729 r., zginął w Czechach 2 lipca 1745 r. w bitwie pod Hohenfriedberg w wojnie śląskiej;
 - e) Katarzyna Elżbieta zm. 16 marca 1745 r.;
 - f) Ernestyna Ewa ur. 24 grudnia 1723 r., zm. 4 lipca 1779 r.;
 - g) Wilhelm Fryderyk ur. 17 maja 1725 r., żył w 1749 r. w Indiach;
 - h) Gustaw Ewald ur. 1727 r., w latach 1743-1755 w regimencie fizylierów księstwa Holstein-Gottorp;
 - i) Henryka siostra bliźniaczka poprzedniego, zmarła po 1746 r.;
 - j) Kurt Juliusz ur. 1729 r. w służbie wojskowej od 1751 r. (kapitan 1780 r., major 1785 r.), zm. 1785 r.
- Mniej liczne potomstwo pozostawił Kaspar Henryk⁶²:
- a) Elżbieta Fryderyka Ernestyna ur. 15 marca 1751 r., żona kapitana von Born;
 - b) Zofia Maria Magdalena ur. 17 kwietnia 1753 r., żona płk. Ludwika Karola v. Wueknitz (zm. 1793 r.)
 - c) Kaspar Henryk Fryderyk ur. 3 marca 1754 r. w Starzynie; po opuszczeniu armii w 1777 r. w stopniu kapitana, ożenił się, przejął w 1780 r. dobra ojca, starzyńskie oszacowane na 13.200 talarów, podobnie jak ojciec osiadł w Niepołcko koło Barlinka, gdzie zbudował pałac. Po układach z Wedłami z 1785 r. i wpłaceniu 400 talarów przejął 22 lipca 1789 r. wszystkie dotychczasowe wykupione lenna (Afterlehn) kasując układ z 1625 r. przewidujący ich przejście przez Wedłów w wypadku wymarcia Mellentinów. Ustanowiono w ten sposób wolne od dotychczasowych feudalnych obciążeń alodium, zyskując konsens królewski z 1782 r. Począł handlować stargardzkimi dobrami, w 1784 r. kupił część Nowej Dąbrowy, w 1787 r. Krzywnicę. Sprzedał obydwa te majątki już 20 stycznia 1789 r. za 16 550 talarów Zimmermannowi. Dla nas najważniejsze jest wyzbycie się Starzyna w 1794 r. na rzecz Ludwika Fryderyka Krzysztofa von Borcke za 65 tys. talarów i 10 dukatów. Pierwszą żoną była Eleonora Ludwika Zofia von Arnim zm. 1801 r. W 1803 r. nabył majątek Sarniki koło Pełczyc. Miał też od 1810 r. Ziemsko. Po owdowieniu po raz trzeci, przeniósł się do Stargardu gdzie kupił dom i żył tu z konkubiną, swą gospodynią ze Stargardu Dorotą Zofią Bonson (zm. 1853 r.). Pozostając w fatalnych relacjach z licznym potomstwem z pierwszego małżeństwa zmarł w Stargardzie 13 kwietnia 1826 r.

⁶² FM 1934, 84, 87, 90-95.

A majątek w Starzynie po stuleciach „mieleńskich” już od jesieni 1794 r. zmieniał wielokrotnie posiadaczy⁶³.

To pora by powrócić do losów linii na Linówku po 1654 r., potomków Hermana V. By spraw i bytów nie dublować, prezentuję je tylko na tablicy genealogicznej. Trzeba jednak dodać, że od połowy XVII w. rodzina posiadała też majątek w Langenhagen (dziś Długie) 6 km na wsch. od Chociwła, od średniowiecza i jeszcze w 1580 r. – Wedłów z Cieszyna. Połączone majątki w XIX w. liczyły 1347 ha. Rodzina mimo rozrodzenia wymarła na pułkowniku Fryderyku Karolu Erneście zmarłym w Wiesbaden 11 sierpnia 1936 r., jego żonie Ludwice z wielkiej pomorskiej rodziny Boninów (13 styczeń 1944 r.) i wdowie po jego bracie Maksymilianie Archibaldzie Erneście (zm. w Linówku 6 marca 1922 r.) Aleksandrynie zmarłej 23 stycznia 1961 r.

Najstarszy herb rodu znamy z pieczęci Ludolfa z ok. 1370 r., jeszcze starszy był w oknie kościoła w Starzynie (znany tylko z rysunku). Przedstawiał on w dwupolowej tarczy z prawej strony szachownicę z polami czarnymi i złotymi, z lewej w srebrze gałązkę winnej latorośli z trzema zielonymi liśćmi i trzema niebieskimi gronami. Na hełmie na złoto – czerwonej szachownicy trzy strusie pióra, z których prawe złote, środkowe czarne, lewe srebrne⁶⁴. Na mapie Lubinusa z 1618 r. zamiast szachownicy tylko trzy ukośne belki, ale to zapewne skutek uproszczeń. Herby poszczególnych linii różniły się detalami w zależności od mody. Sprawę ujednolicono w 1893 r. w trybie urzędowym. Historię herbu i jego symbolikę szczegółowo opisali Xaver i Anton Mellentinowie w swej publikacji z 1934 r.⁶⁵

Bibliografia

ŹRÓDŁA ARCHIWALNE

Archiwum Państwowe w Szczecinie (APS)

Rękopisy i Spuścizny (RiS)

540 *Biblioteka Towarzystwa Historii i Starożytności Pomorza w Szczecinie: 5-te Fortsetzung der Pommerschen Gesetz Sammlung, (1785) (w tym: R. Klempin, Stammtafeln v. Mellenthin).*

Zbiory Autora

TGM *Stammbaum der Familie von Mellentin/Tablica genealogiczna Mellentinów, towarzysząca wydawnictwu Xavera v. Mellenthin z 1934 r., otrzymana w 1995 r. od K.-H. v. Mellenthina.*

Klempin R. 1869. *Stammtafeln von Mellenthin*. Rękopis w: TGM

ŹRÓDŁA DRUKOWANE

Behr-Negendonck U., Bohlen-Bohlendorf J. v. 1869. *Die Personalien und Leiche-Prozessionen der Herzöge von Pommern*. Halle.

⁶³ Ich przegląd do końca XIX w. daje FM 1934, 93n.

⁶⁴ FM 1934, 14n; Bagmihl 1855, 76n, tab. 29.

⁶⁵ FM 1934, 15-20, także Grotefend 1916, 127, 131, 194, 150, 211.

- CDB 1, XVIII 1859. *Codex diplomaticus Brandenburgensis* Hauptteil I 18, red. A.F. Riedel. Berlin.
- CDB 1, XXIV 1863. *Codex diplomaticus Brandenburgensis* Hauptteil I 24, red. A.F. Riedel. Berlin.
- CDB 2, IV 1847. *Codex diplomaticus Brandenburgensis*. Hauptteil II 4, red. A.F. Riedel. Berlin.
- Eickstedt C.v. 1840. *Beiträge zu einem neueren Landbuch der Mark Brandenburg*. Magdeburg.
- Friedlaender E. 1893. *Aeltere Universitäts Matrikeln* 1. Leipzig.
- Grotefend O. 1923. *Geschichte des Geschlechts von der Osten. Urkundenbuch* 2. Stettin.
- Heyden H. 1961. *Protokolle der pommerschen Kirchenvisitationen 1535-1539* 2. Köln/Wien.
- Hofmeister A. (red.) 1889. *Die Matrikel der Universität Rostock* 1. Rostock.
- Klempin R. (red.) 1859. *Diplomatische Beiträge zur Geschichte Pommerns aus der Zeit Bogislavs X.* Berlin.
- Klempin R., Kratz G. 1865. *Matrikeln und Verzeichnissen der pommerschen Ritterschaft XIV-XIX Jahrhundert*. Berlin.
- Lemcke H. 1882. Das älteste Schöppenbuch von Freienwalde. *Baltische Studien* 32, 1-72.
- Ost H.G. 1939. *Die zweite deutsche Ostsiedlung im Drage- und Küddow-Gebiet* 1. Leipzig.
- PUB I 1868. *Pommersches Urkundenbuch* I, oprac. i wyd. R. Klempin. Stettin.
- PUB II 1881-1885. *Pommersches Urkundenbuch* II, oprac. i wyd. R. Prümers. Stettin.
- PUB VI 1907. *Pommersches Urkundenbuch* VI, oprac. i wyd. O. Heinemann. Stettin.
- Repertorium 1895. *Repertorium der im Kgl. Staatsarchive zu Königsberg i. Pr. befindlichen Urkunden zur Geschichte der Neumark*, opr. E. Joachim, red. P. v. Niessen. *Schriften des Vereins für Geschichte der Neumark* 3. Landsberg.
- Sello G. (red.) 1903. *Geschichtsquellen des Burg- und Schlossgessenen Geschlechts von Borcke* 2. Berlin.
- Sello G. (red.) 1907. *Geschichtsquellen des Burg- und Schlossgessenen Geschlechts von Borcke* 3. Berlin.

LITERATURA

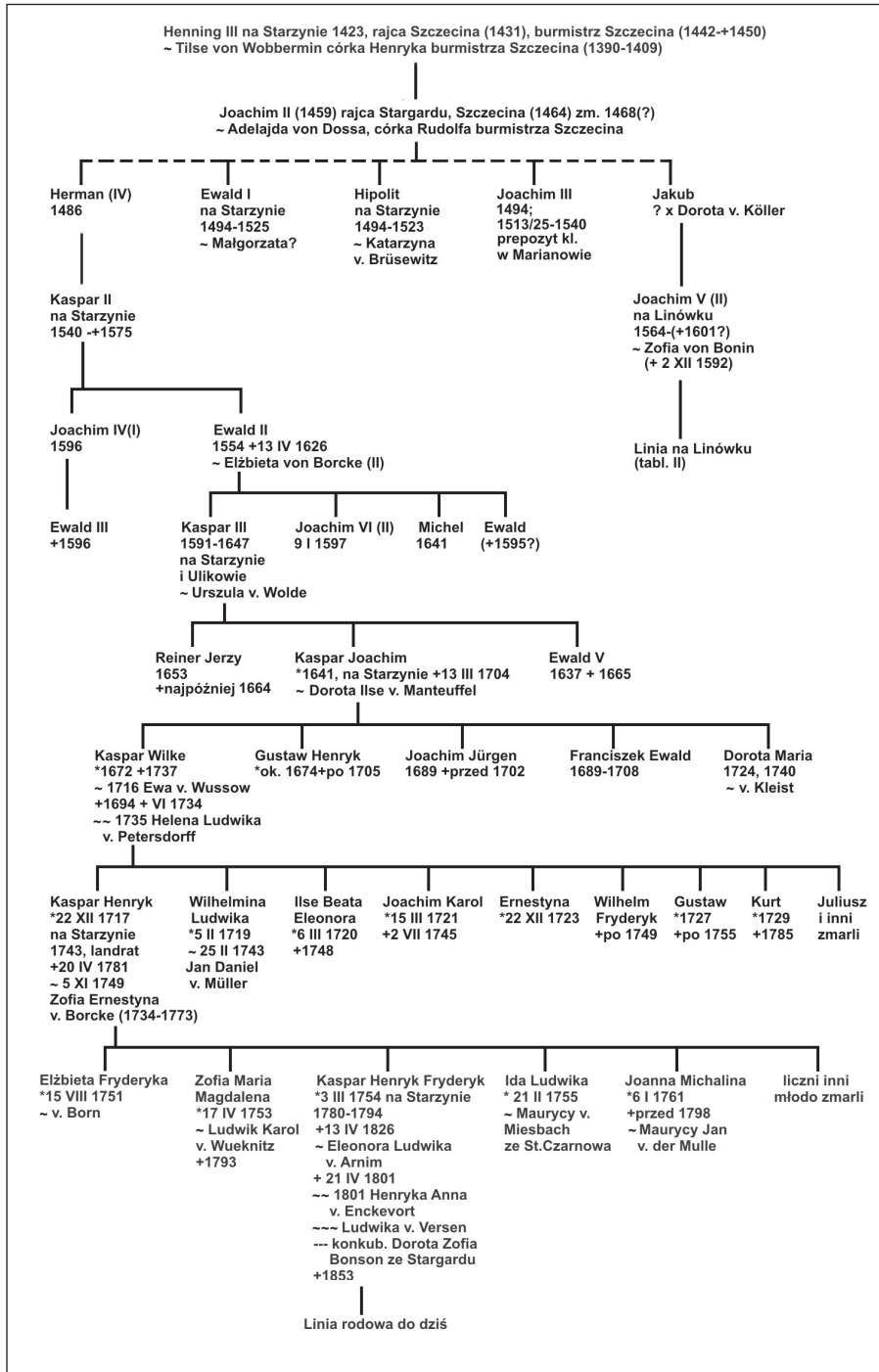
- Bagmihl T. 1846. *Pommersches Wappenbuch* 2. Stettin.
- Bagmihl T. 1855. *Pommersches Wappenbuch* 5. Stettin.
- Berghaus H. 1868. *Landbuch des Herzogthums Pommern* 2(4). Anklam.
- FM 1934. *Familien Geschichte des Geschlechtes derer von Mellenthin. Linie Woltersdorf*. Geschrieben u. bearbeitet Xaver v. Mellenthin u. Anton v. Mellenthin, hg. Kurt Herbert v. Mellenthin. Berlin-Wilmersdorf.
- GGT 1892. *Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Gräflichen Häuser* 65. Gotha.
- GGT 1898. *Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Gräflichen Häuser* 71. Gotha.

- Grotefend O. 1916. Die Embleme der Siegel, Wappen und Helmzierden des pommerschen Adels. *Baltische Studien* NF 19, 59-236.
- Guzikowski K. 2013. *Obce rycerstwo na Pomorzu Zachodnim do początku XIV wieku*. Szczecin.
- Hoogeweg H. 1924. *Die Stifter und Klöster der Provinz Pommern 1*. Stettin.
- Hoogeweg H. 1925. *Die Stifter und Klöster der Provinz Pommern 2*. Stettin.
- Klempin R. 1865. Einleitung. W: G. Kratz. *Die Städte der Provinz Pommern*. Berlin, IX-XC.
- Kratz G. 1862. *Geschichte des Geschlechts von Kleist 1. Urkundenbuch*. Berlin.
- Kratz G. 1865. *Die Städte der Provinz Pommern*. Berlin.
- Kypke H. 1885. *Bilder aus dem Marienfließes Klosterleben*. Marienfließ.
- Ledebur L.v. 1855. *Adelslexicon der Preussischen Monarchie 1*. Berlin.
- Majewski M. (red.) 2010. *Katalog zabytków powiatu stargardzkiego 2*. Stargard.
- Plenske G. 1929. Andreas von Hindenburg zu Falkenberg. Ein Gerzlower Prozess aus dem Jahre 1562. *Die Neumark* 6 (4), 61-62.
- Plenske G., Plöntzike 1934. Aus der Zeit der 30jährigen Kriegswirren in Pommern. W: *Pyritz im 30jährigen Kriege*. Pyritz.
- Riedel A.F. 1867. *Topographie der Mark Brandenburg 2*. Berlin.
- Rymar E. 2000. Szczecińska kariera rodu Mellentinów i ich powinowatych (XV-XVI w.). *Przegląd Zachodniopomorski* 15 (1), 3-48.
- Rymar E. 2011. Ród rycerski Mellentinów na Pomorzu i w Nowej Marchii do początków czasów nowożytnych. W: B. Możejko, M. Smoliński, S. Szybkowski (red.), *Dzierżawcy, literaci, posłowie*. Malbork, 135-158.

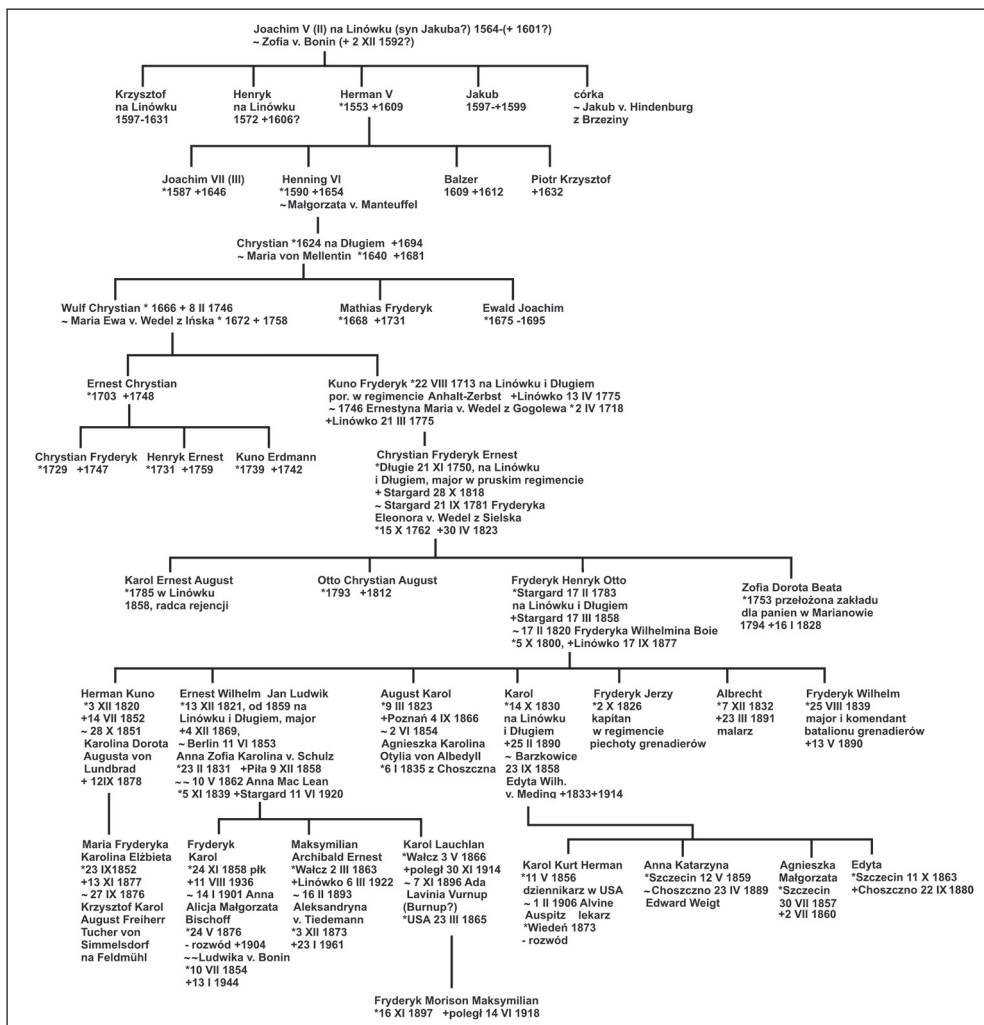
Zusammenfassung

Von Mellentin aus Woltersdorf und Klein Lienichen

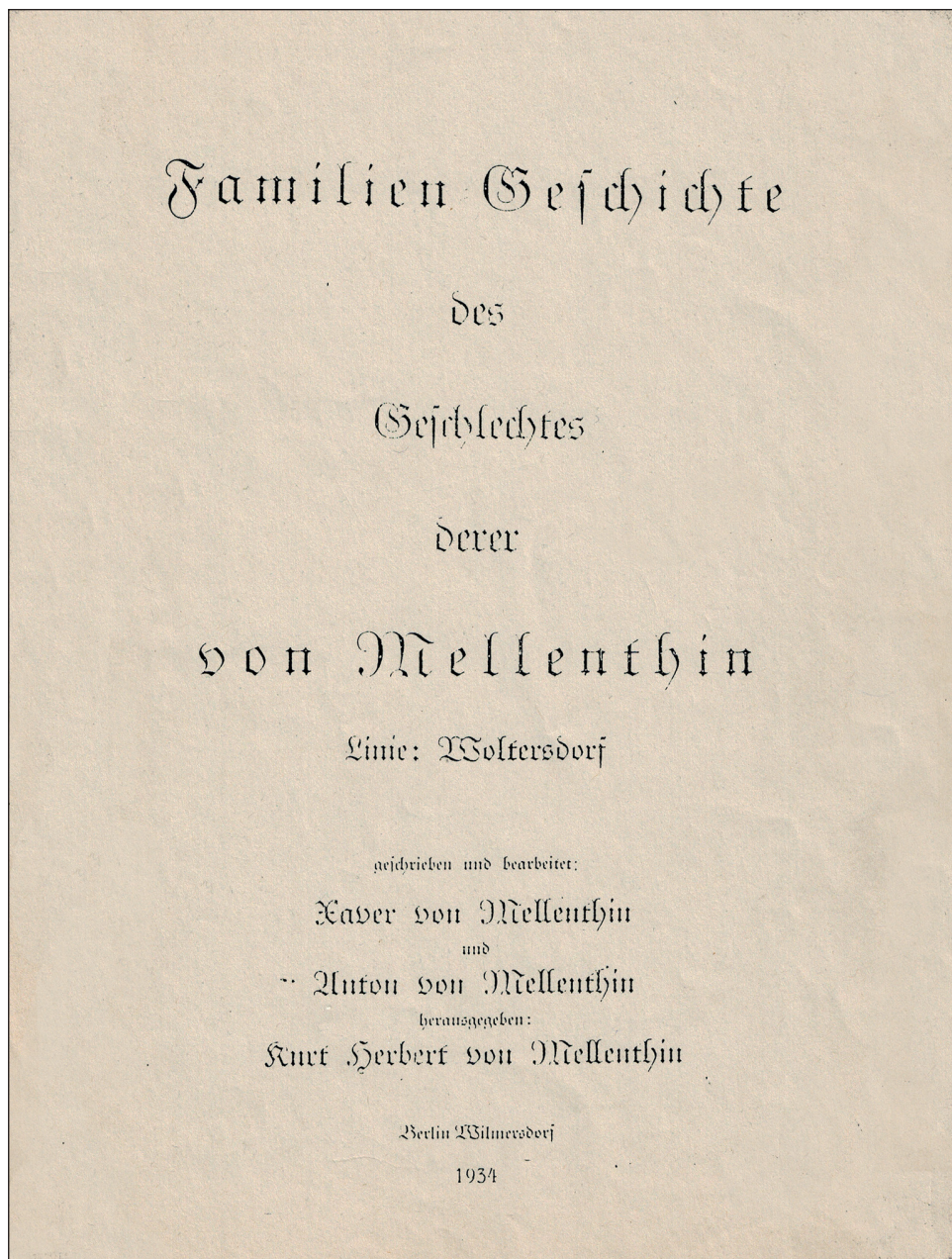
Der Autor stellt Überlegungen über das Schicksal der Ritterfamilie von Mellentin an, die Mitte des 13. Jh. aus dem Herzogtum Braunschweig nach Pommern kamen. Die Familie ließ sich im Dorf Mellentin (heute Mielęcín in der Gemeinde Pырzyce) nieder, dann im Land Friedeberg (poln. Ziemia strzelecka) und spätestens seit der ersten Hälfte des 14. Jh. im Dorf Woltersdorf (heute Starzyn oder kolloquial Starzyce in der Gemeinde Freienwalde/Chociwel, Kreis Stargard), damals (bis zum 17. Jh.) im Herzogtum Pommern und seit dem 15. Jh. im nahegelegenen Dorf Klein Lienichen (heute Linówko in der Gemeinde Ińsko (früher Nörenberg)). Der Autor verfolgt damit eben das Ziel, das Schicksal des Familienzweigs aus Woltersdorf und Lienichen zu erkunden. Er stützt sich dabei auf die Quellen sowie die Familientradition, von den heutzutage in Deutschland lebenden Nachkommen aus dieser Stammlinie, die in einer Veröffentlichung aus dem Jahre 1934 niedergeschrieben wurde.

Tablica I: Mellentinowie na Starzynie (do 1794)

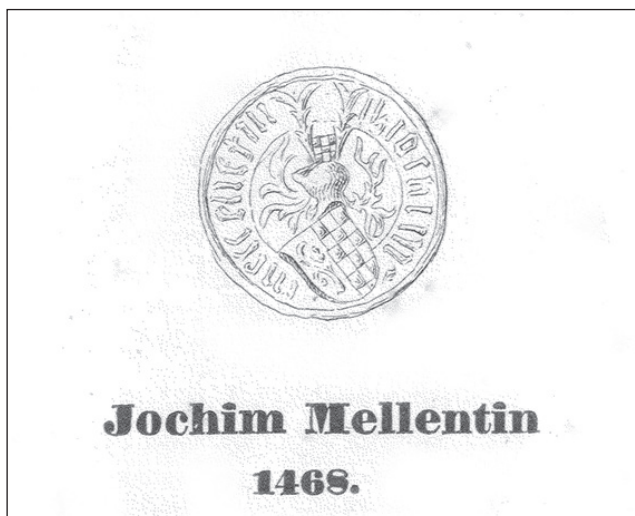
Tablica II. Linia na Linówku i Długiem (do 1936)

Ryc. 1. Strona tytułowa monografii rodu z 1934 r.

Ryc. 3. Herb rodu Mellentin. Przedruk za: Bagmihl 1846. Tab. XXIX

Ryc. 4. Herb na pieczęci Joachima Mellentina z 1468 r. Przedruk za: Bagmihl 1846. Tab. XXX